

การพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมวิชาสังคมศึกษา
เพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์*
CREATION OF PARTICIPATORY LEARNING PLANS IN SOCIAL
STUDIES TO PROMOTE PEACEFUL LIVING SKILLS
OF ETHNIC STUDENTS

เพ็ญจันทร์ สุขทา

Penchan Sukta

ชรินทร์ มั่งคั่ง

Charin Mangkhang

จารุณี ทิพยมณฑล

Jarunee Dibyamandala

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Chiang Mai University, Thailand

E-mail: noon1132.maeza@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างแผนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 2) เพื่อประเมินแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ประเมินแผนการเรียนรู้ จำนวน 5 คน ได้แก่ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดลำปาง เขต 1 จำนวน 1 คน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรื่อง สิทธิมนุษยชน จำนวน 5 แผน และแบบประเมินแผนการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียงบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า 1) ได้แผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมวิชาสังคมศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์จำนวน 5 แผน โดยมี 4 ขั้นตอน (ERUA) คือ 1.1) ชั้นประสบการณ์ (E) 1.2) ชั้นสะท้อนความคิด (R) 1.3) ชั้นสร้างความเข้าใจ (U) 1.4) ชั้นประยุกต์ใช้ (A) คือ แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องความสำคัญของมนุษยชน แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชน แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่ององค์กร

* Received 25 March 2021; Revised 3 April 2021; Accepted 13 April 2021

สิทธิมนุษยชน แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องการมีส่วนร่วมในการปกป้องสิทธิมนุษยชน
2) ผลการประเมินแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมวิชาสังคมศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่
ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์มีค่าเฉลี่ยคุณภาพมากที่สุดได้แก่ ($\mu = 4.57$)
ทั้งด้านมาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ สมรรถนะ
สำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและ
ประเมินผล

คำสำคัญ: การพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม, ทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ, นักเรียน
ชาติพันธุ์

Abstract

The objectives of this study were 1. to create participatory plans in social studies to promote peaceful living skills of Ethnic Students 2. to evaluate participatory learning plans in social study to promote peaceful living skills of ethnic students. This quantitative Research. The target groups were: 5 learning plans evaluators: 1 supervisor of Primary Education Service Area, Lampang Province, Area1 and 4 experienced teachers. The instruments were 5 participatory learning plans titled Human Rights and the evaluation form of supervisor of primary education. Data were analyzed by means and standard deviation and presented with tables and description. The results were as follows: 1) The creation of participatory learning plans in social studies to promote peaceful living skills of ethnic students were 5 participatory learning plans with 4 steps of instruction (ERUA); 1.1) Experience (E) 1.2) Reflection (R) 1.3) Understanding (U) and 1.4) Application (A). The lesson plans were 1) The Importance of Human 2) Constitutional Provision 3) The Violations of Human Rights 4) Human Rights Organization 5) Protection for Human Rights. 2) The evaluation of the participatory learning plans in social studies to promote peaceful living skills of ethnic students had the overall means at 4.57 at the very appropriate level in the aspects of learning standards/indicators, learning outcomes, contents, learning concepts, learning competency, desired characteristics, learning activities, materials and assessment.

Keywords: Creation of Participatory Learning Plans, Studies to Promote Peaceful Living Skills, Ethnic Students

บทนำ

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาบุคคลทั้งด้านความรู้ ทักษะคิด และทักษะได้เป็นอย่างดี ผ่านการสังเคราะห์อภิमान จนได้โครงสร้างพื้นฐานของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ผสมผสานกับกระบวนการกลุ่ม เพราะในแต่ละองค์ประกอบของวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์นั้นผู้เรียนแต่ละคนซึ่งมีประสบการณ์ติดตัวมาจะใช้ความสามารถของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตลอดจนทดลองใช้ความรู้ที่เรียนมาไปสู่การปฏิบัติได้ดั่งนั้น ต้องผ่านกระบวนการกลุ่ม ฉะนั้นการให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่มจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และช่วยกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี (ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2561) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนสามารถร่วมกันปฏิบัติงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย เช่น การทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม การเรียนรู้แบบร่วมมือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ร่วมกันซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ได้เข้าใจเรียนรู้แลกเปลี่ยนทัศนคติ การฝึกทักษะการปรับตัวในการอยู่ร่วมกัน นอกจากนี้เป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันในสังคมบนพื้นฐานการเคารพสิทธิมนุษยชน การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยการจัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันในการทำกิจกรรมจะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้กระชับแน่นแฟ้นขึ้น ดังที่ วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรศุกกุล กล่าวว่าการจัดเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกระบวนการกลุ่มเป็นการรวมแห่งประสบการณ์ของบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายที่มาพบปะสังสรรค์กันด้วยความรู้สึกพึงพอใจในความสัมพันธ์ในกันและกัน เรียกว่าการเกิดปฏิสัมพันธ์ การปฏิสัมพันธ์นี้เองจะช่วยให้ค้นพบวิธีการแก้ปัญหาที่น่าพอใจร่วมกันทำให้แต่ละคนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในระหว่างกันและผลลัพธ์ประการต่อมาก็คือทำให้แต่ละคนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ในระหว่างกัน และผลลัพธ์ประการต่อมาก็คือทำให้บุคคลเป็นแรงจูงใจให้แก่กันและกัน และมีความเอื้ออารีต่อกันอีกด้วย ผลรวมของประสบการณ์ย่อมเกิดพลังของกลุ่มซึ่งมีทิศทาง มีอัตราความเร็วและมีปริมาณอยู่ในตัวของมันเอง สมาชิกแต่ละคนจะเกิดความรู้สึกในความสำเร็จในการดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งนับเป็นความรู้สึกอย่างหนึ่งที่ถือได้ว่าเป็นที่มาแห่งความพึงพอใจอันเป็นตัวสำคัญที่จะช่วยให้ได้มาซึ่งการทำงานที่ดียิ่งขึ้นต่อไป การทำงานร่วมกันจะช่วยเสริมสร้างกิจกรรมกระบวนการกลุ่มให้มีคุณค่าและมีประสิทธิภาพ การที่คนมาอยู่รวมกลุ่มกันนั้น ย่อมทำให้เกิดกิจกรรมบางประการร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อการดำรงชีวิต เพื่อการแก้ไขปัญหา เพื่อดำเนินกิจกรรมการงานในหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมาย (วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรศุกกุล, 2522)

วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์เนื่องด้วยปัจจุบันมีความขัดแย้งเกิดขึ้นในหลายพื้นที่ในเรื่องสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ซึ่งนำมาสู่ความแตกแยกในสังคม ส่งผลกระทบต่อในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นวิชาสังคมศึกษาสามารถกลมกลืนพัฒนาความคิด สติสัมปชัญญะ สร้างเจตคติ การเห็นคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และช่วยเสริมสร้างทักษะการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติ โดยวิชาสังคมศึกษาจะว่าด้วยเรื่องของการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคม การปรับตัวให้เข้ากับบริบทสภาพแวดล้อม การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี การเข้าใจความแตกต่างทางสังคม และวัฒนธรรม การคำนึงถึง สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคในการอยู่ร่วมกัน เป็นต้นทั้งนี้เพื่อสร้างความสงบสุขในการดำเนินชีวิตร่วมกัน เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข (เสริมศักดิ์ บุตรทอง, 2547)

สันติภาพเป็นสภาวะแห่งความสันติหรือไม่มีการโต้เถียงอย่างรุนแรงกันเกิดขึ้น โดยสันติภาพใช้การอธิบายการยุติแห่งความขัดแย้งที่ใช้ความรุนแรงประกอบไปด้วยการมีสถานะแห่งการร่วมมือปราศจากความกลัว มีอิสระในการตอบสนองความต้องการปราศจากการหาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง มีความเท่าเทียม มีความยุติธรรม อิสระเสรีในการกระทำมีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ดังที่ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนครได้กล่าวว่สันติวิธีก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้สังคมสามารถดำรงอยู่กันได้อย่างสงบสุข (ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, 2561) สอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ บุตรทอง ได้เสนอแนวคิดเป็นข้อ ๆ ไว้ว่าสันติวิธีเป็นกรอบความคิดหรือทัศนคติ และเป็นวิธีปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์ทั้งในการดำเนินวิถีชีวิตปกติและเมื่อต้องเผชิญกับความขัดแย้งโดยมีความมั่นใจว่าสามารถทำให้คนที่เห็นหรือขัดแย้งสามารถอยู่ร่วมกัน โดยแต่ละฝ่ายเคารพความเท่าเทียมพยายามที่จะเรียนรู้การอยู่ด้วยกันแบ่งปันกัน เอื้ออาทรต่อกัน และไม่ใช้ความรุนแรงเป็นทางเลือกเมื่อขัดแย้ง (เสริมศักดิ์ บุตรทอง, 2547)

สถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ตามศักยภาพเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้นั้นจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมกระบวนการสร้างสันติเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและนับว่าเป็นวิธีการในการช่วยให้สามารถดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข ดังนั้น การที่ครูผู้สอนจะสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพได้นั้นจะต้องมีแผนการจัดการเรียนรู้เป็นคู่มือและเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ดังที่ สุวิทย์ มูลคำ และคณะ ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการเรียนรู้ว่าช่วยให้ครูผู้สอนมีคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ทำได้ล่วงหน้าด้วยตนเอง และทำให้ครูมีความมั่นใจ

ในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย ช่วยให้ครูผู้สอนทราบว่า การสอนของตนได้เดินไปในทิศทางใด หรือว่าจะทราบว่าสอนอะไร ด้วยวิธีใด สอนทำไม สอนอย่างไร จะใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้อะไร และจะวัดและประเมินผลอย่างไร ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนที่ดี วิธีเรียนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และจิตวิทยาการศึกษา (สุวิทย์ มูลคำ และคณะ, 2549) สอดคล้องกับ ญัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนการเรียนรู้ไว้ว่าแผนการเรียนรู้นี้มีประโยชน์และมีความจำเป็นต่อครูผู้สอนเพราะเป็นสิ่งที่จะช่วยทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพตามลำดับขั้นตอนไม่สับสนและติดขัด เกิดความสะดวกและเข้าใจแก่ผู้ที่จะสอนและผู้ที่มาสอนแทน ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนและเรียนรู้อย่างมีความสุข (ญัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง, 2545)

โรงเรียนบ้านม่อนปิ่นมีนักเรียนชาติพันธุ์เป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ ไทใหญ่ และปะหล่อง (ดาราอั้ง) จากการประชุม PLC (Professional Learning Communicaty) ของ คณะครูและจากข้อมูลของครูฝ่ายปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันของนักเรียนชาติพันธุ์โรงเรียนบ้านม่อนปิ่นพบว่าพฤติกรรมนักเรียนในการอยู่ร่วมกันเกิดการแบ่งแยกกลุ่มตามชาติพันธุ์ ขาดการส่วมสัมพันธ์สภาพและการปรับตัวในการอยู่ร่วมกัน มีการเหยียดหยามกันในด้านชาติพันธุ์ เกิดทัศนคติที่ไม่ดีในการอยู่ร่วมกัน รวมถึงการดูหมิ่นกันเกิดขึ้น ส่งผลกระทบและปัญหาในการอยู่ร่วมกัน เช่น ทะเลาะกัน การชกต่อย ความเกลียดชังกัน นำมาซึ่งความบาดหมางและการแบ่งแยกระหว่างชาติพันธุ์เพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ในสถานศึกษา ไม่มีความรัก ความสามัคคี ความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน ขาดการจัดการแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งที่ดีในการอยู่ร่วมกัน (วันชัย วัฒนศัพท์, 2547) ดังนั้นโอกาสในการพัฒนาความสัมพันธ์ การสร้างความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างชาติพันธุ์ การสร้างมนทัศน์ที่ดีในการอยู่ร่วมกันและการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันระหว่างกลุ่มต่างชาติพันธุ์จึงมีน้อยมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่องสิทธิมนุษยชนเพื่อให้ได้แผนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสันติสุขให้แก่ผู้เรียน พัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและส่งเสริมทักษะความร่วมมือของนักเรียนชาติพันธุ์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ในสถานศึกษา สาเหตุที่ผู้ศึกษาได้เลือกเอาเรื่องสิทธิมนุษยชนให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้ เนื่องจากสิทธิมนุษยชนมีความสัมพันธ์อย่างมากในการสร้างสันติเพราะสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องการปฏิบัติต่อกันในสังคมที่เคารพคุณค่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นเรื่องความเสมอภาค ความเท่าเทียมของคนเป็นพื้นฐานสำคัญ เป็นเรื่องใกล้ตัวที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรงในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้นการศึกษาสิทธิมนุษยชนจะช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจเรียนรู้เกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานและการเคารพสิทธิมนุษยชนในการอยู่ร่วมกันเพื่อขจัดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ และเกิดสันติสุขในการอยู่ร่วมกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแผนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมวิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์
2. เพื่อประเมินแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมวิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมวิชาสังคมศึกษา เพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ประเมินแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรื่อง สิทธิมนุษยชน จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบไปด้วย ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดลำปาง เขต 1 จำนวน 1 คน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทางด้านการจัดการเรียนการสอนจำนวน 4 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ 1) การพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง สิทธิมนุษยชนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจำนวน 5 แผน ประกอบไปด้วยแผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของสิทธิมนุษยชน แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การละเมิดสิทธิมนุษยชน แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง องค์การสิทธิมนุษยชน แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การมีส่วนร่วมในการปกป้องสิทธิมนุษยชน 2) เนื้อหาที่ใช้ในการประเมินแผนการเรียนรู้มี 9 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถจำแนกได้ตามลักษณะการใช้อย่างนี้

1. แผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเรื่อง สิทธิมนุษยชน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติจำนวน 5 แผนการเรียนรู้รวมทั้งหมด 10 ชั่วโมง ดังนี้

แผนที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของมนุษยชน

แผนที่ 2 เรื่อง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

แผนที่ 3 เรื่อง การละเมิดสิทธิมนุษยชน

แผนที่ 4 เรื่อง องค์กรสิทธิมนุษยชน

แผนที่ 5 เรื่อง การมีส่วนร่วมในการปกป้องสิทธิมนุษยชน

2. แบบประเมินแผนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์

3. แบบประเมินทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์

4. วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือ

2. รวบรวมข้อมูลที่ได้ศึกษานำมาเป็นขอบเขตในการสร้างแผนการเรียนรู้แบบประเมินแผนการเรียนรู้และแบบประเมินทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์

3. นำแผนการเรียนรู้ แบบประเมินแผนการเรียนรู้และแบบประเมินทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลัก เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไข

4. นำแผนการเรียนรู้ แบบประเมินแผนการเรียนรู้และแบบประเมินทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา 0.77

5. เสนอแผนการเรียนรู้ แบบประเมินแผนการเรียนรู้และแบบประเมินทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลักตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง เพื่อพิจารณาความถูกต้องก่อนนำไปใช้

6. นำแผนการเรียนรู้ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อประเมินความเหมาะสมต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษาดำเนินการขอหนังสือเพื่อเก็บข้อมูลจากบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงกลุ่มเป้าหมายผู้ประเมินแผนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์จำนวน 5 คน

2. นำหนังสือและแผนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์ที่สร้างขึ้นจำนวน 5 แผนไปให้กลุ่มเป้าหมายประเมินพร้อมทั้งนัดหมายขอรับผลการประเมิน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์ เรื่อง สิทธิมนุษยชน โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นผลจากการประเมินแผนการเรียนรู้โดยกลุ่มเป้าหมาย 5 คน การหาคุณภาพของเครื่องมือการศึกษาโดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนแล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแผนการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้ ได้ค่า IOC 0.77

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมวิชาสังคมศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลตามลำดับดังนี้

1) ได้แผนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมวิชาสังคมศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์จำนวน 5 แผนโดยมี 4 ขั้นตอน (ERUA) คือ 1.ขั้นประสบการณ์ (E) 2) ขั้นสะท้อนความคิด (R) 3) ขั้นสร้างความเข้าใจ (U) 4) ขั้นประยุกต์ใช้ (A) โดยสรุปแผนการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับใช้เป็นแผนการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์

2. ผลการประเมินแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมวิชาสังคมศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์ซึ่งมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมทุกแผนมีคุณภาพมากที่สุดได้แก่ ($\mu = 4.57$)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของการประเมินแผนการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สิทธิมนุษยชน

แผนการเรียนรู้	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ผลการประเมิน
1. ความสำคัญของมนุษยชน	4.50	0.44	เหมาะสมมากที่สุด
2. บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน	4.56	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
3. การละเมิดสิทธิมนุษยชน	4.61	0.44	เหมาะสมมากที่สุด
4. องค์กรสิทธิมนุษยชน	4.61	0.45	เหมาะสมมากที่สุด
5. การมีส่วนร่วมในการปกป้องสิทธิมนุษยชน	4.61	0.44	เหมาะสมมากที่สุด
โดยรวม	4.57	0.44	เหมาะสมมากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สิทธิมนุษยชน โดยรวมมีคุณภาพมากที่สุด ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.44$) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า

มีความเหมาะสมมากที่สุดในทุกแผน คือ ความสำคัญของมนุษยชน บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การละเมิดสิทธิมนุษยชน องค์กรสิทธิมนุษยชนและการมีส่วนร่วมในการปกป้องสิทธิมนุษยชน ($\mu = 4.50 - 4.61$, $\sigma = 0.44 - 0.45$)

อภิปรายผล

1. การสร้างแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมวิชาสังคมศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์ ประกอบด้วยแผนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมดังนี้แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของสิทธิมนุษยชน แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การละเมิดสิทธิมนุษยชน แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่ององค์กรสิทธิมนุษยชน แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การมีส่วนร่วมในการปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยแผนการเรียนรู้แต่ละแผนการเรียนรู้ใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ 1) ชั้นประสบการณ์(Experience) 2) ชั้นสะท้อนความคิด(Reflection) 3) ชั้นสร้างความเข้าใจ (Understanding) 4) ชั้นประยุกต์ใช้ (Application)โดยแต่ละแผนการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้ เนื่องจากผลการประเมินแผนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับคุณภาพเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่มีผลการประเมินมีค่าเฉลี่ย 4.57 ดังที่ในการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อเจตคติในการเรียนพลศึกษา พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีผลให้เจตคติในการเรียนอยู่ในระดับสูง และพฤติกรรมของนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการเรียน ความสุข สนุกสนาน ความมีน้ำใจ และความเป็นผู้นำผู้ตามอยู่ในระดับ (อานนท์ พึ่งสาย, 2556)

2. การประเมินคุณภาพแผนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรื่อง สิทธิมนุษยชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านม่อนปิ่น จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของมนุษยชน แผนการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน แผนการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การละเมิดสิทธิมนุษยชน แผนการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง องค์กรสิทธิมนุษยชน แผนการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การมีส่วนร่วมในการปกป้องสิทธิมนุษยชน ผลการประเมินมีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งความสอดคล้อง ความครอบคลุม ความชัดเจนและมีความสัมพันธ์กันในด้านมาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ดังที่แผนการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้เป็นแผนที่สมบูรณ์และนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้ นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้องและข้อบกพร่อง แก้ไขและปรับปรุงแผนการเรียนรู้

ในส่วนที่ได้รับคำแนะนำเพื่อให้แผนการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นำแผนการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ตรวจสอบความเที่ยงตรง ความถูกต้องของโครงสร้าง เนื้อหา จุดประสงค์ กระบวนการเรียนการสอนตลอดจนองค์ประกอบอื่น ๆ นำแผนการเรียนรู้ที่ได้รับการเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ดังกล่าวไปปรับปรุงแก้ไข และประเมินผลตามหลักการประเมินผลต่อไป (สำลี รักสุทธี, 2544) สอดคล้องกับ วัฒนาพร ระงับทุกข์ ที่กล่าวว่าเมื่อเขียนแผนการเรียนรู้เสร็จแล้ว ก่อนการนำไปใช้ ควรตรวจสอบก่อนว่า แผนการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นนั้นเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือไม่ และเป็นแผนการเรียนรู้ที่มีความครอบคลุม ถูกต้องและชัดเจนเพียงใด การประเมินแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูผู้สอนสามารถตรวจสอบได้ว่าแผนการเรียนรู้ที่เขียนขึ้นตามวิธีการ ขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ จัดเป็นแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือไม่ เพียงใดได้จากการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผน จากหลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2543)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การสร้างแผนการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์แผนการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ ถูกต้องและเหมาะสมมากที่สุดสำหรับใช้เป็นแผนการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์และการประเมินแผนการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของนักเรียนชาติพันธุ์ภาพโดยรวมของแผนการเรียนรู้ทุกแผนทุกข้อที่กำหนดขึ้นมีความเหมาะสมมากที่สุดซึ่งมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมทุกแผนมีคุณภาพมากที่สุด ได้แก่ ($\mu = 4.57$) สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอน และแนวทางการพัฒนาแผนการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่พัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ครูผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบในแต่ละขั้นตอน และนอกจากตรวจสอบโดยกลุ่มเป้าหมายแล้วควรมีการทดลองใช้จริงกับผู้เรียนด้วย สำหรับข้อเสนอแนะ ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ด้วยและควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติไปศึกษากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2561). องค์ความรู้หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.
- ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง. (2545). ผู้เรียนเป็นสำคัญและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของครูมือ
อาชีพ. กรุงเทพมหานคร: สถาพรบุ๊คส์.
- จงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2561). การจัดการความขัดแย้งและกระบวนการในอาเซียน.
กรุงเทพมหานคร: บริษัทโอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮ้าส์จำกัด.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2543). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2547). ความขัดแย้ง: หลักการและเครื่องมือการแก้ปัญหา. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.
- วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2522). กระบวนการกลุ่ม (ศึกษา 325).
กรุงเทพมหานคร: โอเดียร์สโตร์.
- สำลี รักสุทธี. (2544). เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอนโดยยึดผู้เรียน
เป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2549). การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด.
กรุงเทพมหานคร: อี เค บุ๊ค.
- เสริมศักดิ์ บุตรทอง. (2547). การจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาเพื่อเสริมสร้างสันติภาพ
สำหรับผู้เรียนช่วงชั้นที่ 4 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน
ราธิวาส เขต 1 และ เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอน
สังคมศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อานนท์ พึ่งสาย. (2556). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีเจตคติในการเรียนพล
ศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขา
การจัดการเรียนรู้. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.